

Vlaams geduld geraakt op

België wordt sinds lang slecht bestuurd, het dreigt nu ook onbestuurbaar te worden, stelt MANU RUYTS. Het geloof van de Vlamingen in de Waalse en de francofoon-Brusselse bereidheid tot dialoog en overeenstemming is zoek. Hun geduld geraakt op. Het Vlaams Blok scoort opnieuw zonder er zelf iets te moeten voor doen. Politici die het vertrouwen van hun kiezers niet willen verliezen, moeten waarmaken wat van hen wordt verwacht: een betere staatsstructuur die de Vlaamse belangen bij voorrang behartigt.

In deze nadagen van paars liggen de zieke plekken van de staat en het regime open en bloot. De onstuimige dadendrang van de verzwakte premier levert geen resultaten op. De kanker die essentiële sectoren van de samenleving heeft aangetast, zaait uit. Het land wordt sinds lang slecht bestuurd; het dreigt nu onbestuurbaar te worden. Meer dan ooit domineert de participatie. De ministers van de koning zijn de vazallen van hun partijleider.

De toestand begint crisisverschijnselen te vertonen. Nog kunnen regeerders rekenen op de medeplichtige steun van de bevriende media, zodat de bevolking onvolledig ingelicht wordt over de fouten en de zwakheden van de politici. Maar dat schuldige verzuim is niet houdbaar. Het wantrouwen groeit. De onzekerheid en het onbehagen voeden de kweekbodem van extreem radicale proteststromingen.

Ondermijning

De omvang van de problemen neemt zorgwekkende afmetingen aan. De splitsing van Brussel-Halle-Vilvoorde wordt een hachelijke onderneming. Toch is het maar een peulschil in vergelijking met de dramatische ondermijning van de financiële grondslagen van het landsbestuur, met daarin de nog steeds loodzware staatsschuld, de enorme tekorten van de ziekteverzekering, de budgettaire ontsporing van de NMBS en de hypotheek die de vergrijzing straks op de sociale begrotingen legt. Niet minder somber zijn de economische vooruitzichten: de overheveling van bedrijven naar lageloonlanden, de verzwakking van de werkgelegenheid, de jeugdwerkloosheid.

Er is de conflictueuze inpassing van de allochtonen in onze waardebeleving, met daarnaast de groeiende spanningen tussen moslims en joden. Terwijl het katholieke kerkinstituut ineenstuikt, dringt een islam zich op die blijk geeft van een expansieve bekeringsijver. (Kardinaal Danneels, kennelijk verontrust, vraagt dat de islam zich opent voor de idealen van de Franse Revolutie. Maar die religie heeft vooral behoefte aan een Spinoza en de ideeën van de Verlichting.)

Sommige problemen, zoals de instroom van Aziatische en Afrikaanse volksgroepen of de economische verschuivingen in Europa, overstijgen het Belgische kader. Andere zijn eigen aan binnenlandse belangentegenstellingen.

Heel wat dossiers worden vergiftigd door communautaire reflexen. De opeenvolgende institutionele hervormingen zijn hoofdzakelijk pogingen geweest om de reële verschillen tussen Vlaanderen en Wallonië te overbruggen en te neutraliseren, maar de balans van die staatkundige operaties is negatief.

Blijvende gebreken

De hybride federale structuur die onder de regering-Dehaene tot stand kwam, vertoont blijvende gebreken. De jongste ontwikkelingen tonen aan dat de ene kortsluiting na de andere volgt. In Vlaanderen bestaat een brede consensus over wat bij ons op diverse vlakken van het sociale en economische beleid wenselijk en noodzakelijk is. Wallonië ligt echter dwars wanneer Vlaanderen die beleidsplannen wil realiseren. Voor bijkomende stoornis zorgt het Brussel Gewest, zoals nogmaals is gebleken in de DHL-kwestie. Het driedelige federalisme is en blijft een onding.

Nieuw is dat de Vlaamse ergeris om de Waalse en francofoon-Brusselse tegenkanting nu ook tot uiting komt in milieus waar dat tot op heden een taboe-onderwerp was. In het linkse vakverbond heeft Mia De Vits geweigerd nog langer de dupe te zijn. Frank Vandenbroucke, heeft, moe getergd, de federale politiek ingeruild voor de Vlaamse. Hoogst ongewoon is de dreiging van Steve Stevaert en Louis Tobback dat de financiële hulpverlening aan een 'onredelijk' Brussel eventueel voor herziening vatbaar is. De uitval bevestigt dat steeds meer Vlamingen van de traditionele partijpartijen het op de heupen krijgen. En er zijn ook de 'transfers' naar Wallonië...

Er ligt een opvallende continuïteit in de betrekkingen tussen de Belgische gemeenschappen. Op de eerste Vlaams-Waalse scheur, veroorzaakt door de koningskwestie (1945-50), volgde de schoolstrijd met de 'Weg met Collard'-campagne (1954-58). In de jaren zestig kwamen de vastlegging van de taalgrens, de culturele autonomie, de economische decentralisatie en de splitsing van de Leuvense Universiteit met de slogan 'Walen Buiten'. In de jaren zeventig waren er de pogingen om de gewestvorming tot stand te brengen. Nog later keurde het Parlement de grondwetsherzieningen goed voor 1980, 1988, 1993 en 2001.

Confederaal boven

Vandaag spreken de christen-democraten zicht uit voor een verdere staatsvorming in confederale richting. Gelijkgezinde stemmen zijn hoorbaar bij socialisten en liberalen. Het Vlaams Blok, dat zowat een kwart van de Vlaamse kiezers achter zich heeft, ziet het confederalisme als een overgang naar een eigen Vlaamse staat. Paars, met daarin de oppermachtige Parti Socialiste van Elio di Rupo, is de controle op de gebeurtenissen kwijt. Een schimmig Forum zal de naderende crisis niet bezweren.

Hoe zullen de Vlaamse christen-democraten zich verder gedragen? De partij kwam terug in de Vlaamse regering dankzij het kartel met de N-VA en omdat de groenen weigerden samen te gaan met de socialisten. Echte winst boekte CD&V niet bij de verkiezingen van 13 juni 2004. Luidens de jongste opiniepeiling zou de partij weer terrein prijsgeven. De aanduiding van een nieuwe voorzitter doet oude veten oplaaien. CD&V is nu een centrum-linkse standenpartij, waar de christelijke arbeidersbeweging nagenoeg alle leidende functies bezet. De syndicale vleugel reflecteert van oudsher Belgisch-unitair. Zal hij beletten dat de partij inspeelt op de Vlaamse noden?

De auteur is voormalig hoofdredacteur van De Standaard

01:00 - 04/10/2004
Copyright © De TIJD